

与謝蕪村 (Yosa Buson, 1716-1784)

A kortárs 松村呉春 Matsumura Goshun, alias 月溪 Gekkei (1752-1811) három portré festménye Busonról

Harangon alvó lepke

Josza Buszon 547 haikuverse

Terebess Gábor fordításaival

A verseket a japán olvasat kezdő szavai szerint szedtük ábécérendbe.

Buson saját illusztrációi: 俳画 haiga (haiku kalligráfia & festmény), 句碑 kuhi (sziklába vésett haiku kalligráfia), 短冊 tanzaku (haiku kalligráfia papírszalagon).

achira muki ni shigi mo tachitari aki no kure
szalonka kémleli
a távolt majd szárnyra kap
ősz alkonyat

adabana wa ame ni utarete uri bataké
dinnyeföldön
a meddő virágokat
eső döngeti

ajiki na ya tsubaki ochiuzumu niwatazumi
kaméliáról
hervadt szíromzárpor hull
a pocsolyákra

akatsuki no arare uchiyuku tsubaki kana (1779)
hajnal hasadtán
a kamélia lombján
jégeső kopog

ake yasuki yo wo iso ni yoru kurage kana
iramló nyáréj
egy medúza vízpartig
merészkedett

akikaze no fuki nokoshite ya keitōka
megfeledkezett
egy kakastaréj virágról
az őszi szél

akikazeno ugokashiteyuku kagashikana (1760)
fúj az őszi szél
futtában megcibál
egy madárijesztőt

akikaze ya hiuo kaketaru hamabisashi
őszi szél süvít
halászházak ereszén
szárítja a halat

akikaze ya shushini shi utau gyosha shōsha
halász és favágó
verset szaval az ivóban
őszi szél kíséri

aki kinuto gaten sasetaru kusamekana (1768)
nyakunkon az ősz
heves tüsszentésem
is igazolja

aki mo haya sono higurashi no inochi kana
megyünk az őszbe
elhalkul a kabóca
fogytán van napja

akindowo hoyuru inuari momono hana (1773)
virágzó barack
a vándorkereskedőt
kutyák ugatják

akino kure hotoke ni bakeru tanuki kana
Buddha-szoborrá
dermedt a nyestkutya
ősz napzállta

akino shimo uchihiramenaru ishino ue (1775)
koraőszi fagy
csúszós jeget terített
a lépőkövekre

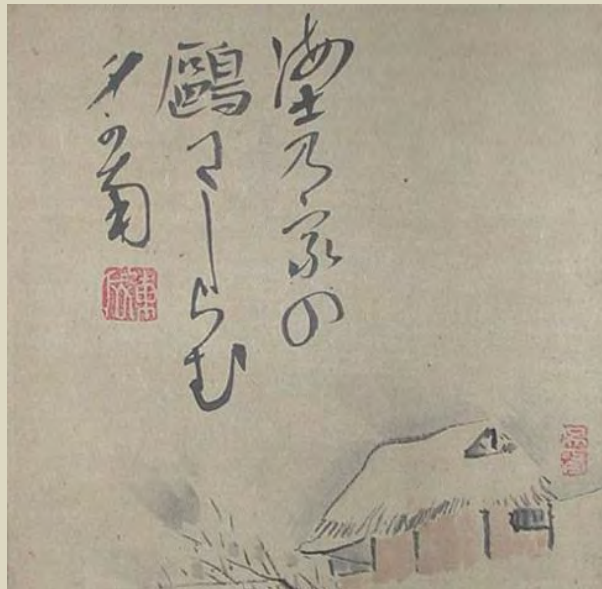
akino yūbe tamotoshite kagami fuku onna (1776)
ősz este tükrét
törölgeti egy asszony
köntöse ujjával

akisame ya mizusoko no kusa wo fumaretaru
ősz záporban
vízbe merült réti
füveken járok

aki sarite ikukani narinu kareobana
már napok óta
holtszáraz fűcsomókkal
búcsúzik az ősz

aki tatsu ya nani ni odoroku inyōshi
beszökött az ősz
váratlanul érte még
az időjóst is

aki wa mono no soba no fusaku mo natsukashiki
rossz hír falumból
alig termett hajdina
kiugrik a szívem

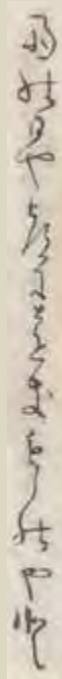
海士の家の鷗にしらむ夕べ哉
amano yano kamomeni shiramu yūbekana
halász viskója
sirályok vetnek rá fényt
estelente

ame no hagi yama wa ugoka nu sugata kana

veri az eső

bokorhere virágát

szenvtelen a hegy

雨の日や都に遠きもゝのやど

ameno hiya miyakoni tōki momono yado

esik az eső

bár messze a főváros

barack virágzik

ameno shika koini kuchinuwa tsuno bakari (1770)

eső a szarvast

eláztatta vággyal

de agancsa ép

ameno toki mazushiki minono yukini tomiri (1774)

szalmalebernyeg...

szegény - ha eső esik

gazdag - ha hó hull

amiwo more tsunawo moretsutsu mizuno tsuki (1777)

megússza a hold
vesd vízbe rá hálód
úgyis kisiklik

an kōte katsu ureshisa yo sumi gohyō

remetelakot
vettem öt zsák faszénnel
is kedveskedtek

aoumeni mayu atsumetaru bijinkana (1768)

éretlen barack
felvonja szemöldökét
a kényes szépség

aoumeya biuno nakayuku iikemuri (1777)

zöld még a barack
füstölögő tűzön rizs fő
szítál az eső

aranoyuku mini chikazukuya kumono mine (1774)

milyen vad vidék
közel kerültek hozzám
a viharfelhők

arukiaruki monōmō haruno yukuekana (1769)

úton hazafelé
azon gondolkodám
hová tűnt a tavasz?

asagaoya ichirin fukaki fuchino iro (1768)

hajnalkavirág
belenéztem kelyhébe
mélykék szakadék

asagaoya tenugui no hashi no ai o kakotsu

kék hajnalkák
törülközőm szegélye
csávéban marad

asagiriya enikaku yumeno hitodōri (1769)

reggeli ködben
festett álomalakok
a járókelők

asagiriya kuize utsu oto tōtōtari

reggeli ködben
kerítéspóznák sorát
csapkodja valaki

asagiri ya mura sengen no ichi no oto

virágzó falu
a reggeli ködben is
zsibong piaca

asa kaze no ke o fukimiyoru kemushi kana

fuvallat reggel
a hernyó szőre szálán
láthatod hogy fúj

asashimoya tsurugiwo nigiru tsurubenawa (1768)

fagyos a reggel
a kútvödör kötele
kardél markomban

asatsuyuya mada shimo shiranu kamino ochi (1778)

hajnali harmat
megkímélte hajszálam
kihullik mégis

ashiato ni hisomu uo ari otoshimizu

lecsapolt rizsföld
lábnyomba rekedt vízben
halacska lapul

ashimoto no akino oboroya hagino hana (1768)

ősz köd szállong
bokorhere virág hull
a lábam elé

ashiyowa no watarite nigoru haru no mizu

gyenge lábammal
tavaszi vizek sarát
föl-fölgázolom

ashiyowa no yado toru tame ka osozakura

gyengülő lábak
kései cseresznyénél
meg lehet szállni

atama kara futon kabureba namako kana

fejedre húzott
paplannal tengeri-
uborkának tűnsz

atsuki hi no katana ni kayuru ōgi kana

tikkasztó hőség
ma nem viselek kardot
legyezőt rántok

ayukurete yorade sugiyuku yoha no kado (1768)

kapuban hagyok
éjfélkor édeshalat
nem zörgetek be

ayuochite iyoiyo takaki onoekana (1783)

halak sodrásban
magasabb magasabb lesz
a hegynek orma

bakesōna kasakasu terano shigurekana (1771)

rozzant esernyőm
templomból kölcsönöztem
kísérteties

芭蕉去てそののちいまだ年くれず

Bashō sarite sono nochi imada toshi kurezu

mióta Basó

elhagyta e világot

nincs jó év vége

biwa no hana tori mo susamezu hi kuretari

naspolyavirág

fütyül rá a madár is

bealkonyodott

牡丹散って打ちかさなりぬ二三片
botanchitte uchikasanarinu nisanben (1769)

széthullt a rózsza
két-három szirma bezzeg
összefekszik

botankitte kino otoroishi yūbekana (1776)

vágtam ma este
egy bazsarózsa szálat
és lehervadtam

byakurenwo kirantozo omō sōnosama (1768)

fehér lótvuszvirág
ollóval áll előtte
a szerzetes

byouninno kago mo sugikeri kumono mine (1771)

hordszéken visznek
el egy súlyos beteget
felhők tornyosulnak

byounin no kago mo sugikeri mugi no aki

hordszéken visznek
el egy nyomorékot
őszai árpa mentén

byounin no kata no hae ou atsusa kana

beteg válláról
legyet hessegetek
irdatlan hőség

cha no hana ya shiro nimo ki nimo obotsu kana

nyíló teavirág
valaki mondja meg
sárga vagy fehér

chichi-haha no koto nomi omō aki no kure

apát és anyát
juttatják eszembe
az őszi esték

chichū suru kutsuni otonashi kokeno hana (1777)

tétován lépek
nesztelen talpam alatt
virágzó moha

chikamichie idete ureshi nono tsutsujikana (1776)

mezőn át rövid

az út ha gyönyörködöm

azáleákban

chikamichi ya mizu fumi-wataru satsukiame

réten vágok át

nyári eső tócsáit

kerülgetem

chiritenochi omokageni tatsu botankana (1776)

noha elhervadt

lelki szemeim előtt

még bazsarózsa

chiru tabi ni oiyuku ume no kozue kana

a szilvaágot

minden elveszett szirma

öregbíti

chōchin wo kese to gyoi aru kuina kana

vízityúk rikolt

az uraság parancsol:

oltsd el a lámpát!

daitoko no kuso hirio hasu kareno kana

a tisztelendő

méltón üríti szarát

téli kopáron

dedemushi no yukigata shirazu narinikeri

eltűnt a csiga

vajon hová mehetett

senki se tudja

fugujiru no ware ikite iru nezame kana

(Vö. Basó: nincs semmi baj túléltem a tegnapot gömbhallevestül)

gömbhalleves...

felébredtem és életben

találtam magam

fuji hitotsu uzuminokoshite wakabakana (1769)

csak a Fudzsit nem

érte el a burjánzó

zöld lombáradat

fujino hana kumono kakehashi kakarunari (1770)

lilaakác nyit

felhőhidak ívelik

át meg át az eget

fujiomite tōru hitoari toshino ichi (1738)

szeme a Fudzsín

míg átvág az év végi

nyüzsgő vásáron

fumi tsuzuru shino hana akaki yosamukana (1778 után)

zimankó éjjel
a mester csak ír tovább
orra szederjes

funabashino tsunademo tozuru koorikana (1782)

az úszóhidat
kikötötték... köteléke
jéggé fagyott

fundoshi ni uchiwa sashitaru teishu kana

ágyékkötőben
kezében legyezővel
jön a ház ura

fundoshi senu shiri fukareyuku haru no kaze

nincs rajt' ágyékkötő
tavaszi szélben látni
csupasz fenekét

fune yosete engyo kauya kishino ume (1780)

közel intett ladik
sózott halat vesznek
szilvaszirmos parton

furo irini tanie kudaruya yukino kasa

megyek a völgybe
forró fürdőt venni
kalapomon hó

furuderano fuji asamashiki ochibakana (1777)

lilaakác kígyó-
ági tekeregnek
hullott levélen

furuderani tōkibiwo taku bojitsukana

régi templomnál
köles pelyvát égetnek
lenyugszik a nap

furuderano kure mashironari sobano hana (1777)

régi templomnál
napnyugtában fehér fény:
hajdinavirág

furudera ya hōroku suteru seri no naka

régi templomkert
borkóró ágyásban
eldobott korsó

furugasa no basa to tsuki yo no shigure kana

régi esernyők
seregestül kinyílnak
esti záporban

furuidono kurakini ochiru tsubakikana (1769)

sötétlő ókút
egy kaméliavirág
belézuhan

furuido ya ka ni tobu uo no oto kurashi

régi kút mélyén
szűnyog után kap a hal
sötét csobbanás

furuieno yugamiwo naosu koharukana (1780)

a régi házban
egyengetem az ajtót
tavaszodó tél

furuike ni zōri shizumite mizore kana

a régi tóba
süllyed szalmapapucsom
ónos eső ver

furuike no kawazu oiyuku ochiba kana

az öreg tónál
élemedett béka ül
nyakig avarban

furuike no oshidori ni yuki furu yūbe kana

hull a pelyhes hó
este a régi tónál
mandarinrécék

furukasani kufuuno tsukanu kagashikana (1771)

öreg esernyőm
sose lesz belőled jó
madárijesztő

furumichito kikeba yukashiki yukino shita (1782)

régi országút
behavazottan is
milyen csábító

furuniwaya ishi uzumorete haruno ame (1777)

a régi kertben
földbe merült sziklákon
tavaszi eső

furusatoya sakewa ashikuto sobano hana (1774)

szülőfalumban
lőre a rizsbor de nő
hajdinavirág

fusezei no shikoro ni tomaru kocho kana

lesben a harcos
ám lepke telepedett
nyakpáncéljára

futaba miba chirite hikururu momijikana (1782)

leszáll a nap
vele hull két-három
vörös juharlevél

futamoto no ume ni chisoku o aisu kana
két szilvám nyílik
egyik korai öröm
másik kései

futarine no kaya moru tsuki no seuto tachi
két szúnyoghálón
is átsüt a hold... bátyók
lesnek hogy hálunk

futarishite musubeba nigoru shimizukana (1777)
tisza forrásból
ha ketten merítenek
zavaros a víz

fūrinya hananiwa tsuraki kazenagara
szélcseggő vígan
csilingel de a virág
borzong a szélben

fuyugareya karasuwa kuroku sagi shiroshi (1776)
színveszejtő tél
a kócsagok fehérek
a varjak feketék

fuyugawa ya hotoke no hana no nagare kuru
apad a folyó
hervadó oltárcsokrot
visz a zajló víz

fuyugomori kokoro no ōku no yoshino yama

hóba zárt a tél

de Josino-hegy virágzik

szívemnek mélyén

fuyugomori tsuma nimo ko nimo kakurenbo

téli bezártság

még a családomtól is

visszavonulok

fuyukawaya funeni nawo arau onna ari (1782)

jeges téli folyón

csónakjában az asszony

zöldségét mossa

fuyukawaya kosonno inuno osowo ou (1782)

téli folyónál

vidrát üldöz a kutya

kietlen falun

fuyukawaya ta ga hikisutete akakabura

téli folyópart

egy szál otffelejtett

vörös retekkel

fuyuno ame yuno kino togeno shizukukana (1777)

téli zivatar

a citromfa tövisét

esőcsepp hűti

fuyuno yo ya furuki hotoke o mazu takan
téli éjszaka
Buddha öreg szobrával
tüzet rakhatnánk

fuyu uguisu mukashi Ōi ga kakine kana
(Három búcsúversének egyike; Vang Vej, 699–759, kínai költő és festő)
téli csalogány
Vang Vej sövényén is
énekelt hajdan

fuyuzare ya kotori no asaru nirabatake
téli pusztaság
kismadarak csipegetnek
a hagymaföldön

學問は尻からぬけるほたる哉

gakumon wa shiri kara nukeru hotaru kana

tudományodat

seggedből eregeted

szentjánosbogár

gekkō nishini watareba kaei higashini ayumukana (1777)

nyugatra lejt a hold

cseresznyevirág árnyak

keletre kúsznak

giōkyū shumon o hiraku botan kana

a hangyakirály

palotája kitárul:

nyílik a rózsa

gotsugotsu to sōzu no seki ya kankodori

templom a hegyen

a pap köhécsel reggel

vagy kakukk krárog?

gōrikiwa tadani misuginu yamazakura (1775)

hegyi kalauz

vadcseresznye virágra

rá se pillant

gu ni taeyo to mado wo kurōsu yuki no take

ablakom elé

havas bambusz sötétjét

ültettem balgán

齒あらはに筆の氷を噛ム夜哉

齒あらわに筆の氷を噛む夜かな

ha arawani fude no kōri wo kamu yo kana (1771 táján)

utolsó fogam

az éj jegét roppantja

íróecsetemen

haari tobu ya fuji no susono no koie yori

Fudzsi-hegy lábán

szárnyas hangyák rajzanak

kis házból jönnek

hachisubaya mizuno kagamino ooinaru (1777)

lótusz levelek

megannyi kerek fedél

a tó víztükrén

hae itou mi o furusato ni hirune kana

otthon délfelé

szunyókálni próbál

a légygyűlölő

hageyama ya nani ni kakurete kiji no koe

fácán kakatol

kopasz hegyen nincs rejtek

hová bújhatott?

hakuun no tobinokoshi nari soba no hana (1760)

fehér felhőként

maradt még a mezőn

hajdinavirág

hanachirite konomano terato narinikeri (1769)

elhullt a virág

cseresznyeágak mögül

templom tűnt elő

hanachirite mi no shitayami ya hinokigasa

elhullt a virág

saját árnyékán hever

cédruskalapom

hanachirite motono yamagato narinikeri

hegyi kalyiba

cseresznyevirág hulltán

ismét önmaga

hana chiru ya omotaki oi no ushiro yori
estére nehéz
cseresznyeszirommal terhelt
útiládám

hana ibara kokyō no michi ni nitaru kana
vadrózsás ösvény
szülőfalum határa
volt csak ilyen szép

hanamori no mi wa yumiya naki kakashi kana
virágot óvnék
de szíromhullásuk ellen
nincsen fegyverem

hana momiji tsui ni shioki no yuukemuri
só lepárlóban
cseresznye és juhar fája
füstté vált estig

hana ni kite hana ni ineburu itoma kana
álomba merültem
cseresznyevirág alatt
szabad az idő

hanani kurete waga ie tooki nomichikana
szürkülő szirmok
egyre messzebb otthonról
dűlőutakon

hananokaya sagano no tomoshibi kiyurutoki (1777)

lámpások hunytán
cseresznyevirág illat
száll Szaganóban

hana nomi ka mono iwanu ame no yanagi kana

néma virágok
a tavaszi esőnek
csak a fűz susog

hana o nonde kumo o haku nari yoshino yama

cseresznyeszirmot
iszik a Josino-hegy
és felhőt okád

hana tarete hitori go o utsu yosamu kana

csöpögő orral
go-táblánál társtalan
hideg éjszaka!

hana o fumushi zōri mo miete asane kana

későn alszom el
hullott szirmot taposott
szalmapapucsom

hanken no shayō kamiko no sode no nishiki kana

a papírköpeny
ujján aranybrokát:
nyugvó nap visszfénye

hara ashiki sō koboshiyuku semaikana (1768)

dühös szerzetes
elszórja a rizsdományt
kijött sodrából

hara no naka he ha hanukekerashi tane fukube

kihullott fogait
bendőjébe tömte
töknek magja lett

hari orete ume ni mazushiki onna kana

eltört varrótű
bosszankodó nő vigasza
virágzó barack

harukazeni ajarino kasano nioikana (1778)

tavaszi szellő
bambuszkalap illata
főpapi fejről

harukazeya tsutsumi nagoushite ietooshi (1777)

tavaszi szél fúj
hosszú út visz hazáig
a gát töltésén

haruno kure iejini tooki hitobakari (1773)

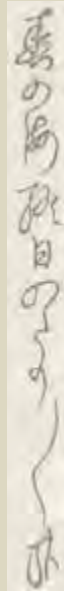
tavaszi este
hát kinek lenne kedve
most hazamenni

harunomizu yamanaki kuniwo nagarekeri (1769)

tavaszi vizek

zaj nélkül folydogálnak

ez nem hegyvidék

春の海終日のたりのたり哉

harunoumi hinemosu notarinarikana (circa 1757)

tavaszi tenger

hullámai napestig

fel-le csapongnak

haru no yū taenamu to suru kō o tsugu (1781)

tavaszi estén
teszek a tömjénzsarátra
hadd füstölögjön

harusameni nuretsutsu yaneno temarikana (1769)

tavaszi eső
selyemkóc labda ázik
fenn a háztetőn

harusame ya hito sumite kemuri kabe o moru

tavaszi eső
füst szivárog a falból
lakják a házat!

harusameya kawazuno harawa mada nurezu (1782)

tavaszi eső
csak a béka hasa
marad szárazon

harusameya koisono kogai nururuhodo (1769)

tavaszi zápor
kis parton kis kagylók
épp csak nedvesek

harusameya monogatariyuku minoto kasa (1782)

tavaszi zápor
szalmaköpeny esernyővel
csevegve sétál

harusameya monokakanumino awarenaru (1777)

tavaszi eső

ha erről se tudsz írni

elszomorító

harusameya yurui getakasu narano yado (1780)

tavaszi eső

fogadóból kért papucs

szakad a pántja

hashii shite saishi wo sakuru atsusa kana

családom előtt

kiszöktem a tornácra

rekkenő hőség

hashi nakute hi kurentosuru harunomizu (1775)

megáradt patak

nincs hídja és mindjárt

leszáll az este

hasukarete ike asamashiki shigurekana (1783)

hervadt lótoszok

szörnyen néz ki a tó

téli esőben

hatakenimo narade kanashiki karenokana (1780)

mily szívszorító

parlagon hagyott földön

beérett a gaz

hatakenushi kagashini oute modorikeri (1768)

paraszt szomszédol

madárijesztőjénél

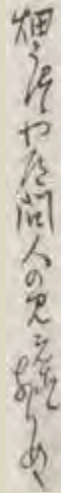
majd hazaballag

hatauchi yo kochi no zaisho no kane ga naru

szántóvetőknek

esteli harang szava

szól a faluból

畑うつや道問う人の見えずなりぬ

hatautsuya michi tou hitono miezunarinu

szántja a földet

kit útba igazított

már messzire jár

hatautsuya torisae nakanu yamakageni (1776)

túrják a földet

madár se dalol hozzá

hegy árnyékában

hatautsuya ugokanu kumomo nakunarinu (1778)

addig szántottak
míg eltűntek az égen
veszteglő felhők

hatautsuya wagayamo miete kureososhi (1778)

elkapálgattam
míg csak látom a házam
késik az alkony

hatsuaki ya yoso no hi miyuru yoi no hodo

beköszönt az ősz
meggyújtják a lámpást
már kora este

hatsufuyuya towanto omou hito kimasu (1768)

kora tél... megjött
kihez indultam volna
látogatóba

hatsushimoya fukikaeshi aru kuzunohani (1777)

(vö. Basó: zúzmarát mutat a fojtóbab ma reggel levele színén)

fojtóbab levél
széltől fordult fonákján
ott az első dér

hatsushimoya wazurau tsuruwo tooku miru (1768)

első fagy télen
beteg darumadarat
látok jó messze

hatsuyukino sokowo tatakeba takeno tsuki (1770)

utolsó pehelyig
lehullt az első hó
hold a bambuszon

henge sumu yashiki moraito fuyugomori

ember nem nyit rám
kísértetjárta házban
töltöm a telet

hidayama no shichiya tozashinu yowa no fuyu

zord Hida-hegység
téli este van korán
bezárt a zálogház

hiji shiroki sou no karine ya yoi no haru

tavaszi alkony
szunyókáló szerzetes
könyöke fehér

hina miseno hiwo hikukoroya haruno ame (1769)

eloltják a fényt
zárás a bababoltban
tavaszi zápor

hinshō no hotoke o kizamu yozamu kana

szerzetes szegény
Buddha-szobrot farag
ha fázik éjjel

hirachi yuku tabi no tsukare ya kumo no mine
rónán vándorlok
elcsüggeszt a lapos táj
végre viharfelhők

hiroinokosu tanishimo tsukino yūbekana (1769)
tavi csigák közt
nem szüretelték le
ma este a holdat

hi tomoseto iitsutsu deruya akino kure
gyűjtsd meg a lámpást!
szól és elmegy hazulról
ősz est várja

hitorikite hitoriwo touya fuyunotsuki (1782)
egyedül megyek
egyedül van az is kihez
téli telihold

hito-watashi okureta hito ni shigure kana
aki lekéste
és a lekésett kompra
téli eső hull

hiwa hikureyo yowa yoakeyoto naku kawazu (1774)
nappal: jöjj el éj!
éjjel: hajnal hasadjon!
békavartyogás

ho hachiri amagumo yosenu botan kana
bazarózsákhoz
száz mérföldnél közelebb
felhő se jöhet

hosomichini nariyuku koeya kannembutsu (1768)
szűkül az ösvény
halkul a zarándokdal
téli éjszaka

hosomichi wo uzumimo yaranu ochiba kana
fák hulló lombja
még nem terítette be
a keskeny ösvényt

hotarukago yabure yo to omou kokoro kana
szentjánosbogár
dőljön össze kalitkád
csak azt kívánom

hyakusho no ikite hataraku atsusa kana
senyved a paraszt
testestül-lelkestül
a tűző napon

ibarisheshi futon hoshitari sumano sato (1777)
pisis ágyneműt
lógattak ki száradni
szép Szuma falu

ichigyō no kari ya hayama ni tsuki o insu
vadludak ecset-
vonása a hegy szélén
rőt holdpecséttel

ichō fumite shizukani chigono gezankana (1768)
templomszolga jár
arany ginkó avaron
lépte nem koppan

いかだしの蓑やあらしの華ころも
ikadashi no mino ya arashi no hanagoromo
révész köpenyén
cseresznyevirág-szirmos
vihar-szórta dísz

ikanobori kinouno sorano aridokoro (1769)

a papírsárkány
saját tegnapi nyomán
égboltra simult

ikazuchini koyawa yakarete urinohana (1766)

a villámsújtott
csőszkunyhó porig égett
a dinnyeföld virít

ike to kawa hitotsu ni narinu haru no ame

tavaszi eső
a tó egyé mosódott
a folyóval

ikkenno chamiseno yanagi oinikeri (1777)

szomorúfűzfa
mennyire megvénült
a vén teaháznál

inazuma ni koboruru oto ya take no tsuyu

villámlik az ég
hallom hogy bambuszlevélről
harmat csöppen

ineburite ware ni kakuren fuyugomori

megyek aludni
önmagamba zárkóznék
télen egyedül

inekareba ogusani akino hino ataru (1780)

aratják a rizst
torzs közt kelőben a gyom
ősz napsütés

ino motoe usubawo otosu samusakana (1769)

beleejtettem
konyhakésem a kútba
ugye hideg van

isasakana oime kowarenu kure no aki

most visszakérnek
kisebb adósságot is
itt az ősz vége

ishikirino nomi hiyashitaru shimizukana (1768)

vésőjét hűti
a hegyi kőfaragó
tisza forrásban

itoma naki mini kurekakaruru kayari kana

serény nap végén
családom kifüstöli
a szúnyogokat

岩倉の狂女恋せよほととぎす

Iwakura no kyōjo koiseyo hototogisu

Iwakurában

őrült nőbe habarodott

a kis kakukk

izaya nen ganjitsuwa mata asuno koto (1772)

ideje aludni

újév napja legyen

a holnap gondja

iza yukimi katachizukurisu minoto kasa (1773)

hóesést néznék

szalmakabátot veszek

bambuszkalapot

izubekutoshite dezunarinu umeno yado (1779)

indulnék ámde

barackfám virágba borult

itthon maradok

jiguruma no todoro to hibiku botan kana
eldübörög
egy megrakott társzekér
reszket a rózsza

junreino yado toru noki ya neko no koi
zarándokszállás
nem lankad ereszén
a macskaszerelem

jūbakowo aroute kumuya harunomizu
ételhordó dobozt
mosok el hogy merítsek
tavaszi vizet

蜻蛉や眼鏡をかけて飛歩行

kagerō ya megane o kakete tobiaruki

össze-vissza

repked a szitakötő

szemüveges tán

kagerō ya namoshiranu mushino shiroki tobu (1775)

mint rezgő pára

ismeretlen rovarrajzás

fénylik fehérén

kagiriaru inochino himaya akino kure (1782)

végső utunkon

lankadtan megpihenünk

ősz alkonyban

kakeineni nezumino sudaku kadotakana (1775)

háztáji rizsföld

száradó kék felől

egércincogás

kakekakete tsuki mo nakunaru yosamu kana

egyre fogy a hold

míg semmivé nem olvad

jéghideg éjjel

kakigoshini monouchikataru tsugikikana (1770)

a sövényen át

mesélünk egymásnak

fát oltogatunk

kakikoete hikino sakeyuku kayarikana (1774)

kerítés alatt
varangy bújik kifelé
avart égetünk

kakitsubata betari to tobi no tarete keru

fehér nősirom
barna kányafos az égből
beterítette

kamotooku kuwa sosogu mizuno unerikana (1770)

vadkacsa rebben
a fodrozódó vízben
mossák a kapát

kanashisaya tsurino itofuku akinokaze (1773)

szomorú látvány
horgászsínór reszket
az őszi szélről

kangetsu ni kiwo waru terano otoko kana

templomszolgának
téli teliholdnál kell
fát hasogatni

kangetsuya karekino nakano take sankan (1775)

kopár fák között
három szál zöld bambuszra
süt a téli hold

寒月や小石のさはる沓の底

kangetsuya koishi no sawaru kutsu no soko

hideg holdvilág

facipőm talpa alatt

kavics csikorog

kangetsuya matsu no ochiba no ishi wo iru

téli holdsugár

sziklára tűlevelet

lő a fenyőfa

kangetsuya mon naki terano ten takashi (1768)

téli hold ragyog

kapujanincs templom fölött

mily magas az ég

kangetsuya mon wo tatakeba kutsu no oto

téli telihold

kopogtatnak a kapun

csoszogás felel

kangetsuya tanini chawo kumu mineno tera

téli holdtölte

völgyből hordasz teavizet

hegytetőn templom

kangoeya furuutautau taregakozo (1775)

egy régi dal szól

ki gyereke gyakorol

a téli szélben?

kangikuya hino teru murano katahotori (1768)

téli krizantém

csak rajta ragyog napfény

borús faluban

kangikuya itsuwo sakarino tsubomigachi (1768)

téli krizantém

nincs idő kibontani

minden bimbaját

ka no koe su nindoo no hana chiru tabi ni

mézes loncvirág

ha egyik-másik lehull

szúnyograj zúg fel

kaomisenomakuniyahannoarashikana

színházi függöny

éjféli vihar fújja szét

évad kezdetén

傘も化けて目のある月夜哉

karakasa mo bakete me no aru tsukiyo kana

kilyukadt esernyő

papírja egyszemű szörny

a holdsugártól

karazakeno kataniya onono sumidawara (1777)

száritott lazac

fél oldalon - másikon

egy zsák faszén

karisomeno koiwo suru hiya koromogae
tünékeny talán
nyári ruhaváltáskor
lobbant szerelem

kari yukite kadota mo tōku omowaruru
északra szálltak
vándor vadludak... tágabb
lett a láthatár

kasatorete menbokumo naki kagashikana (1777)
elfújta a szél
madárijesztő kalapját
arcát vesztette

kashira eya kaken suso eya furu-busuma
vagy a fejem
vagy a lábam lóg ki
régim takaróm alól

kataedawa yukini nokoshite kaeribana (1776)
hagy ágat hónak
majd kivirágzik a fa
évszaka után

katatsumuri nani omou tsuno no naga mijika
a csiga szarva
egyik hosszú másik rövid
mire gondolhat?

kawahori no hutameki tobu ya ume no tsuki
denevér röpköd
virágzó szilvafák fölött
a holdban

kawahorino kakure sumikeri yaburegasa (1777)
éji denevér
törött esernyő alatt
lelt búvóhelyre

kawahori ya mukai no niyōbō kochi o miru
szomszéd nővel
denevér röptét nézzük
összepillantunk

kayano uchini hotaru hanashite aa rakuya (1769)
szentjánosbogarat
engedek szúnyoghálóm
alá - nagy ötlet!

kayarishite yadori ureshiya kusano tsuki
a fogadóban
szúnyogriasztó füstje
réten holdvilág

kazefukanu yowa monosugoki yanagikana (1769)
szélcsendes éjben
mily rémisztő tud lenni
a szomorúfűz

kaze ichizin mizudori shiroku miyurukana
szél fújja
a vízimadarakat
fehérre

kazeni chiri kaze fuki taete rakkakana (1776)
szélben szóródik
szélcsendben is esendő
cseresznye szirma

keisei wa nochinoyo kakete hanami kana
kurtizán álma
túlvilági cseresznye-
virág élvezet

kiji uchite kaeru ieji no hi wa takashi
lelőtt fácánnal
térshaza de a nap fönt
maradt az égen

kiku no tsuyu ukete suzuri no inochi kana
krizantém harmat
tusrudamnak visszaadta
életkedvét

kikutsukuri nanjiwa kikuno yakkonaru (1774)
krizantém kertész
a krizantémvirágok
rabszolgája lett

kimi yukuya yanagi midorini michi nagashi (1769)

indulhatunk
kizöldültek a fűzfák
hosszú még az út

kimijikani akiwo misekeri tougarashi (1768)

talán túl hamar
mutatkozott be az ősz
piros paprika!

kinō kyō takane no sakura mienikeri

tegnap is ma is
láttam cseresznyevirágot
fenn a bérceken

kirigirisu jisai wo noboru yosamu kana

tücsök mászott rá
bográcsunk kampójára
zord az éjszaka

kitsune naite na no hana samuki yūbe kana

virágzó repce-
föld felől róka csahol
hűvös este lesz

kobune nite souzu okoru ya haru no mizu

lélekvesztőben
tavaszi árvíz sodor
egy lelkipásztort

kogarashiya hita to tsumazuku modori uma
hazatérő ló
immár otthon botlik meg
tombol az orkán

kogarashiya ishibumi wo yomu sou hitori
facsupáló szél
kőbe vésett feliratot
olvas egy pap

kogarashiya iwani sakeyuku mizuno koe (1775)
facsupasztó szél
sziklákön tördeli szét
a víz hangját

kogarashiya kane ni koishi wo fukiateru
téli szellőkés
kavicsokkal kongatja
a nagyharangot

kogarashiya sumiuri hitori watashibune
téli szélroham
csak egy faszénárus
kel át a kompon

kōhone no futatsu mo saku ya ame no naka
sárga tavirózsa
esőben is párosan
bontja virágát

komabuneno yorade sugiyuku kasumikana (1769)

koreai bárka

ki se köt tovasiklik

tavaszi ködben

kono futahi kinuta kikoenu tonari kana

második éjjel

pihenteti a szomszéd

ványolófáját

koobai no rakka moyuramu uma no fun

bíbor szilvaszirmok

lángolnak a füstölgő

lócitromon

korekirini komichi tsukitari serinonaka (1769)

vége az útnak

borkóró ültetvényen

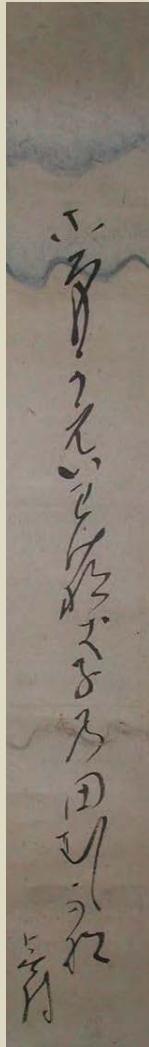
elvész csapásom

koromogae inrou kai ni shoke futari

gyógyszer szelencét

válogat két szerzetes

csuhához illőt

ころもかえいたけなき子の田むしかな
koromogae itake naki kono ta mushi kana
ruhaváltó évszak
szeretett kisbabánk
ótvaros lett

koromogae mini shiratsuyuno hajimekana (1777)
ruhát váltok nyárra
anyaszült mezítelen
minden kezdet

koromogae nojino hito hatsukani shiroshi (1782)

nyári ruhaváltás
zöld mezőben utazók
csak fehér pöttyök

kōru hi no abura ukagau nezumi kana

lámpásom dermedt
olaját kiszagolta
patkány közelít

kotorikuru oto ureshisayo itabisashi (1768)

vándormadarak
csivitelnek az ereszen
szívem derítik

kujira ochite iyo-iyo takaki o age kana

mélybe bukó
bálna farka egyre
magasabbra tör

kujirauri ichi ni katana o narasikeri

rí piacszerre
a halas harsány bárdja
bálnahúst hasít

kumo o nonde hana o hakunaru yoshinoyama

felhőket nyel el
de cseresznyeszirmot hány
a Josino-hegy

kuremadaki hoshino kagayaku karenokana (1776)

nincs olyan sötét
ég az esthajnalcsillag
elszáradt mezőn

kusa karete kitsune no hikyaku tōri keri

elfakult fűben
rókahírnök száguld el
szinte repül

kusakasumi mizuni koenaki higurekana

régi fű ködben
csörgedező víz csendben
leszállt az este

kusanoame maturino kuruma sugitenochi

fűre hullt eső
fesztivál szekér nyomát
vízzel tölti meg

kusuno newo shizukani nurasu shigurekana (1768)

elállt a zápor
kámforfa gyökeréhez most
érnek cseppjei

kyakusouno nikai orikuru nowakikana

az emeletről
lejön a szerzetes
orkán közeleg

kyarakusaki hito no karine ya oborozuki

füstölő mellett

illatfelhőben alszol

felhős a hold is

kyonenyori mata sabishiizo akino kure (1776)

idén ősz végén

magányosabb vagyok mint

voltam valaha

kyouno mi no haru wo aruite shimaikeri

véget vetek

tavasz utolsó napjának

egy kis sétával

machibitono ashioto tōki ochibakana (1777)

várva-várt lépted

hallom messziről... zizzen

a hulló levél

machihazure ideya zukinwa koburoshiki (1769)

(vö. Baso: megyek rizst venni az üres zsák lesz csuklyám a havazásban)

kinn a városból

batyukendőből kötök

csuklyát fejemre

madaki akiwo kibami sometari wakatabako (1778 után)

még messze az ősz

de elsárgult a dohány

zsenge levele

madaki fuyuwō mototsuhamonashi karasuuri (1777)

bár messze a tél

a kígyótök levele

tővig lehullt

madono hino kozueni noboru wakabakana (1770)

ablakból kúszik

fa csúcsára fel a fény

zsenge levélhez

負まじき角力を寝ものがたり哉

maku majiki sumai o nemono gatari kana (1768)

vesztes birkózó

este a párnáján

is panaszkodik

mayubakari dashite hiruneno uchiwakana
legyezője alól
csak szemöldöke látszik ki
szunnyad délután

me futaide souno sugiyuku ukawakana (1769)
szemlesütve siet
kormorán-halászhajó
mellett a szerzetes

meigetsuni enokoro sutsuru shimobekana (1768)
szüreti holdfény
a szolga sorsára hagy
egy kutyakölyköt

meigetsu ya yo wa hito sumanu mine no chaya
szüreti holdfény
éjszaka a hegytetőn
kihalt teázó

meniureshi koigimino ougi mashironaru (1774)
gyönyör szememnek
szerelmem legyezője
szeplőtlen fehér

meshitsubu de kamiko no yabure futagikeri
egy szem főtt rizs
szakadt papírköpenyem
összeragasztja

meshitsugi no soko tatau oto ya kankodori
fazék aljáról
odaégett rizst kaparsz
kakukk hangjára üt

michinobe ya te yori koborete soba no hana
útszélien szórtan
fehér hajdinavirág
vetették volna?

michi taete ka ni semarisaku ibara kana
véget ért az ösvény
de vadrózsa illata
csalogat tovább

midori ko no tsukin mabukaki itohoshimi (1769)
szeleburdi báj
a kislány fejkendője
szemébe csúszott

mijikayono yamiyori idete ooigawa (1774)
éji homályból
áradat hömpölyög
az Ói-folyó

mijikayoya ashi ma nagaruru kani no awa
kurta nyári éj
nádszálak közt felpezsgő
rákbuborékok

mijikayoya kemushino ueni tsuyuno tama (1769)

röpke nyári éj
egy szőrös hernyó hátán
harmatgyöngy csillog

mijikayoya komise aketaru machihazure (1776)

rövid a nyáréj
faluvégen a boltok
be sem zárnak

mijikayoya murasame wataru itabisashi

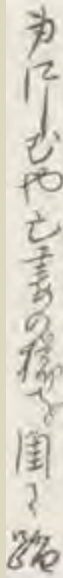
rövid nyári éj
futó zápor kopogtat
az eresz zsindeyén

mijikayoya namiuchigiwa no sutekagari

rövid nyári éj
elhagyott tábortüzet
csapkod a hullám

mini sarani chirikakaru hanaya kudarizaka (1782)

lefelé a lejtőn
újabb cseresznyeszirom
zápor zúdult rám

身にしむや亡妻の櫛を闇に踏

mi ni shimu ya naki tsuma no kushi o neya ni fumu

megdermedtem

holt nejem fésűjére

léptem a sötétben

mi no aki ya koyoi o shinobu asu mo ari

ősz unalom

mégis emlékezetes

este lesz holnap

minomushi no bura to yonifuru shigure kana

zsákhordó hernyó

tőle zuhoghat odakinn

a téli eső

minomushino furusu ni soute ume nirin

üres bábburok

két kinyílt barackvirág

között az ágon

mitabi naite kikoezu narinu shika no koe
esőben három
szarvasbögést hallok
utána csendet

miyakobitoni taranu futonya mineno tera (1778)
hegyi templomban
fővárosi embernek
vékony a paplan

miyoshino no chikamichi samushi yamazakura
kanyart vágok le
vadcserezsnye virágzik
fagyos Josinón

mizakuraya tachiyoru sōmo nakarikeri (1776)
érik a gyümölcs
kolduló szerzetesek
benézhetnének

mizudoriwo fuki atsumetari yamaoroshi
vízimadarak
összetereli őket
a hegyi szél

mizudoriya chouchin hitotsu shirowoderu (1769)
vízimadarak
egy lámpás lefelé
imbolyog a várból

mizudoriya karekino nakani kago nichou (1769)

vízimadarak

lombjavesztett fák között

két gyaloghintó

mizuni chirite hana nakunarinu kishino ume (1777)

barackfa szirma

a folyó partján vízbe

hull és elázik

mizu ochite hosohagi takaki hagashi kana

felszikkadt rizsföld

madárijesztő lába

ijesztő hosszú

mizuokeni unazukiauya urinasubi

vizes dézsában

dinnye és padlizsán

biccent egymásnak

mizuumi e fuji o modosu ya satsuki-ame

szakadó eső

bemossa a Fudzsit

sárpocsolyákba

momijishite soremo chiriyuku sakurakana

cseresznyefa

piruló levelei

már szóródnak is

mononofu no tsuyu haraiyuku yuhazu hana

harmatot söpör

le magáról a harcos

íja végivel

monotaite hanabini tooki kakaribune (1769)

vacsorát főzünk

kikötött halászhajón

távol tűzijáték

mon wo izureba waremo yukuhiro akino kure

(Vö. Basó: ezen az úton nem jár együtt senkivel az őszi este)

útnak indulok

velem együtt utazik

az őszi este

monzen no rōbashi takigi musaboru nowaki kana

kolostorkapu

szélvihar törte rózsét

kapkod egy anyó

mugi aki ya nani ni odoroku yane no tori

tart az aratás

mitől ijedeznek úgy

tetón a csirkék?

mugimakino kageboshi nagaki yuuhikana (1778)

lemenő napnál

vetik az árpát és

megnyúlt árnyukat

mugimakiya hyakumade ikiru kaobakari (1768)

vetik az árpát
minden arcról sugárzik:
száz évig élünk!

mura hyakko kiku naki kado mo mienu kana

százházas falu
de nincs krizantémvirág
híján egy kert sem

muramura no negokoro fukenu otoshi mizu

falunk álmában
rizsföldről csörgedez
a lecsapolt víz

murasameni otoyukichigau chidorikana (1768)

futó záporral
a lile hívó szava
összemosódik

musasabi no kotori hamiiru kareno kana

repülőmókus
madárfiókát rágcsál
elhervadt mezőn

mushaburino hige tsukuriseyo tsuchioone

mint a katonák
megnöveszti szakállát
a fehér retek

naga ame ni iki kaeritaru wakame kana

kiadós eső

parton száradó moszat

újra feléledt

nagaikino yadoriwo uzumu ochibakana (1768)

éltes szomszéd

házát körbehantoljuk

hullott levéllel

nagajirino hanashi tsugitasu shigurekana

szószátyár vendég

téli zápor marasztalja

egyre csak mondja

nakanaka ni hitori areba zo tsuki o tomo

egyedül lévén

összebarátkoztam

jobban a holddal

naki ni kite hana ni kakururu omoi kana

virágok közé

bujdostam ott sírom el

titkos bánatom

namako ni mo hari kokoromuru shosei kana

orvos tanoncok

tengeriuborkákba is

tűket szurkálnak

nanohana ya hiru hitoshikiri umi no oto

repcevirágzás

a tenger morajlása

még delelőben

nanohana ya hōshi ga yado wa towade sugoshi

repcevirágzás

a pap házánál megyek

de nem megyek be

nanohana ya kujiramo yorazu umi kurenu (1778)

túl a repcemezőn

bálnák sem borzolják

sötétlő tenger

菜の花や月は東に日は西に

nanohana ya tsukiha higashini hiha nishini (1774)

sárga repceföld
keletre: kelő hold
nyugatra: nyugó nap

nashino hana tsukini fumi yomu onna ari

körtefa bomlik
holdvilágnál egy asszony
levelet betűz

natsukawawo kosu ureshisayo teni zōri

nyári patakon
vígan lábalok keresztül
kezemben papucs

natsuyamaya kyo tsukushi tobu sagi hitotsu (1777)

nyári hegyek közt
kócsag hószárnya fedí
egész Kiotót

nebotoke o kizami shimaeba haru kurenu

fekvő Buddha
faragását befejezték
tavasz végére

negi kaite karekino nakawo kaerikeri (1777)

zöldhagymát vettem
lelombozódott fák közt
hazaindultam

negokoro ya izuchi to mo naku haru wa kinu
félálomban érzem
valahogy valahonnan
eljött a tavasz

negurushiki fuse yo wo dereba natsu no tsuki
nem tud aludni
elhagyta kunyhómat
a nyári holdvilág

niji wo haite hirakan to suru botan kana (1779)
nyíl bazsarózsa
bomló bimbód leheljen
színes szivárványt

nioi aru koromo mo tamamazu haru no kure
nem hajtja össze
illattól bódult köntösét
tavaszi este

nishi fukeba higashi ni tamaru ochiba kana
nyugati szél fúj
kertem keleti sarkát
avarral takarja

nojino aki waga ushiroyori hitoyakuru
mezőn keresztül
jön utánam valaki?
ősz csapáson

noki ni neru hito ou koe ya yowa no aki
eresz alá
húzódтам de elzavartak
őszéj borul rám

nokogirino oto mazushisayo yowano fuyu (1780)
húzza a fűrészт
téli éjfélnék nyüszít
a szegénység

nusubitono kashira uta yomu kyouno tsuki (1776)
ma úton áll a
rablóvezér - verset költ
a teliholdról

nusubito no yane ni kieyuku yosamu kana
hűvös éjszaka
elszelelt a betörő
a háztetőn át

oboroyo ya hito tatazumeru nashi no sono
fátyolos a hold
valaki őgyeleg a
körtefák alatt

oborozuki kawazu ni nigoru mizu ya sora
borongós a hold
békáktól zavaros ég
a víz tükörén

ochibashite tōku narikeri usuno oto (1769)

hull a falevél
messze hangzó pufogás
hántoló kölyűk

ochibashite tōku tobisaru tori hitotsu

lehullt a levél
őszből hosszú télbe
szállt el a madár

ochibohiroi hi ataruhoue ayumiyuku (1773)

marokszedők
a tarló napsütötte
oldalát járják

ochikochini takino otokiku wakabakana (1777)

távol és közel
harsogó zuhatagok
zsendülő lombok

ochikochi ochikochi to utsu kinuta kana

távol és közel
széltében-hosszában
vásznat kallóznak

ōibiki soshireba ugoku namako kana (1768)

hangosan horkolsz
mint egy tengeriuborka
rángsz ha leszidnak

oikaze ni susuki karitoru okina kana
viharos szélben
öregember sarlózza
a réti füvet

okami wa yoraji hogushi no kiyuru made
ordasok távol
bevárják míg elhamvad
vadász tábortűz

ominaeshi somo kukinagara hananagara (1774)
szépasszonyvirág
csak virágba szökkent szár
mégis... ó mégis

omofu koto iwanu sama naru namako kana (1770)
mi szíve vágya
egy tengeriuborka
nem árulja el

omoshiroya hani ewo sugete chiru ichou (1768)
szórakoztató
hulló ginkólevelek
mindnek van nyele

onoirete kani odorokuya fuyukodachi (1774)
fejszecsapásra
megcsap a gyantaillat...
téli favágás

ooterani meshino sukunaki sakurakana (1769)

hatalmas templom
cseresznyeszírom bőség
az ebéd szerény

oretsukusu aki ni tatazumu kagashi kana

ősszel lekonyul
minden de mereven áll
a madárijesztő

oshidori ni bi wo tsukushite ya fuyu kodachi

mandarinrécék
szépségük szembetűnőbb
téli erdőben

oshidoriya itachi no nozoku ike furushi

az ódon tavon
mandarinréce pár úszik
menyét fürkészi

osoki hi no tsumorite tooki mukashi kana (1775)

egyre csak gyűlnek
tág tavaszi nappalok
tűnőben a múlt

osoki hi ya kiji no oriiru hashi no ue

vánszorog a nap
fáradó fácánok
a hídra ülnek el

ōtsue ni fun otoshiyuku tsubame kana
eladó festmény
szálló fecske potyadéka
tesz rá pecsétet

otsuruhino kugurite somuru sobano kuki (1778 után)
hajdina tövét
festi a lebukó nap
ferde sugara

oya no naki ko mo naki koe ya kankodori
a kakukk hangja
se szülők se gyerekek
szomorúan szól

oyogu toki yorubenaki sama no kawazu kana
furcsán kalimpál
úszás közben a béka
oly hebehurgya

rakujitsuno nakawo tsubameno kaerukana (1777)
hanyatló nappal
szembe szállva térnek
haza a fecskék

roosoku no namida kooru ya yoru no tsuru
megfagyott könnyek
a gyertya csonkig égett
éjben a daru

sabishimini tsue wasuretari akino kure (1782)

magányos vagyok
vándorbotom elhagyott
ősz alkonyat

sabishisano ureshikumo ari akino kure (1776)

egy őszi estén
a magánynak is megvan
a maga öröme

saginurete tsuruni hino teru shigurekana (1770)

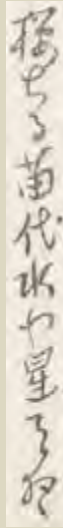
a kócsag ázik
a daru napfürdőzik
téli zivatar

saitan wo shitarigao naru haikaishi

kész az első vers!
önelégült haiku költő
újév napján

sakuragari bijinno hara ya genkyaku su

cseresznyevirág
vadászaton a szépség
dereka karcsúbb

さくら散苗代水や星月夜

sakura chiru nawashiro mizu ya hoshizuki yo

cseresznyevirág

csillag és hold közé hull

vizes rizságyon

sakura hitoki haruni somukeru kehaikana (1775)

csak cseresznyefák

tudnak hátat mutatni

a tavasznak

samidareya mizu ni zeni fumu watashibune

esős koranyár

komp alján vízben rézpénz

gyorsan rálépek

samidareya taiga omaeni ieniken (1777)

májusi esők

a megáradt folyóval

két ház néz szembe

san wan no zouni kayuruya chouja buri

újév reggelén

három csésze levessel

gazdagabb lettem

sara o fumu nezumi no oto no samusa kana

az edényeken

hidegletés zenéje

zörög egy patkány

sararetaru miwo fungonde taekana (1758)

elzavart asszony

rizspalántát ültetni

még visszatér

sarudono no yosamu toiyuki usagi kana

fagyos éjszaka

ki kopog Majom úrnál

csak nem kend az, Nyúl?

satobitono yanekara homuru hanabikana (1769)

falusi népek

ujjongnak a háztetőn

tűzijátéknak

secchin wo dereba odoroku kochoo kana

az árnyékszékéből

kirontok s ijedten

egy lepke felrebben

sekitoshite kyakuno taemano botankana (1774)

vendégre várva

illendő csöndben állnak

a bazsarózsák

sekkō no yubi yaburitaru tsutsuji kana

a kőműves

sebesült ujja közt

vörös azálea

sendono sao toraretaru nowakikana (1768)

ősz szélvihar

magához ragadta

a révész rúdját

se no hikuki uma ni noru hi no kasumi kana

kurta lábú

paripán poroszkálok

köd ülte napon

sentouni uoya irishiyo fuyuno tsuki (1777)

a halaskofa is

közfürdőbe készül

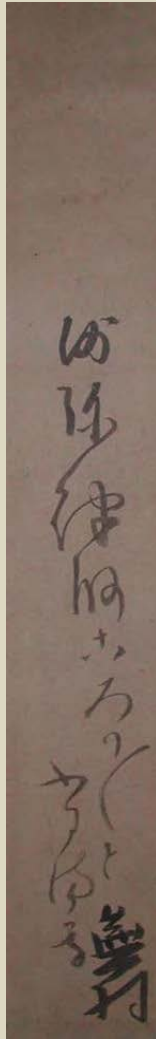
téli telihold

senzoku no tarai mo morite yuku haru ya

lábmosó dézsám

kilyukadt - a tavaszt

el ne folyassa

沙弥律師ころりころりとふすまかな
shami risshi korori korori to fusuma kana
növendék és pap
behúzott ajtók mögött
álmuk alusszák

四五人に月落ちかゝる おどり哉

shigoninni tsukiochikakaru odorikana (1768)

négy-öten körtáncot

lejtének... fölöttük a

hold zuhanóban

shigure otonakute kokeni mukashiwo shinobukana (1774)

(Basó halálának évfordulóján:)

havas mohára

eső hull hangtalanul

rá emlékezem

shigururuya nezumino wataru kotonno ue (1771)

kora téli zápor

citerám húrjain

egér szaladt át

しぐるゝや用意かしこき傘二本
shigururuya yōi kashikoki kasa nihon
téli zivatar
bölcsen felkészültem
két esernyővel

shikasamushi tsunomo minisou karekikana (1770)
a szarvas télen
ágas agancsa kopár
hullt lombú fák közt

shimo hyakuri shuchuni ware tsukiwo ryousu (1775)
száz mérföld dér
a csónakban én vagyok
csak holdbűvölő

shinonome ni kosame furidasu yakeno kana

hasad a hajnal

tarlóégetés után

eső szemerkél

shinonomeya kumo mienakuni tadeno ame (1777)

keserűfüvön

hajnali esőcseppek

felhőtlen az ég

shinonomeya u wo nogaretaru io asashi

kormorán elől

sekély vízbe menekült

halraj hajnala

shiragiku ni shibashi tayutau hasami kana

fehér krizantém

egy villanásra megáll

előtte az olló

shirahagiwo haru wakachitoru chigirikana (1776)

fehér bokorhere

kérjünk a szaporulatból

jövő tavasszal

shirami toru kojiki no tsuma ya ume ga moto

szilvafa alatt

koldusasszony a párján

tetvet kurkászik

shiratsuyu ya ibara no toge ni hitotsu-zutsu (1769)

patyolat harmat
egy csepp a vadrózsa
minden tövisén

shiratsuyu ya satsuo no munage nururu hodo

harmattól csapzott
a vadász deresedő
mellkasán a szőr

shiraumeni akuru yobakarito narinikeri (1783)

(Három búcsúversének egyike, az utolsó:)

hajnal hasadtán
fehér barackvirágon
derül fel a fény

shiraumeno karekini modoru tsukiyokana (1770)

teliholdas éj
fehér virágos barackfa
visszakopaszodik

shiraumeya taga mukashiyori kakinosoto (1775)

a sövényen túl
fehér barackvirág
kísért a múltból

shizukesani taete mizu sumu tanishikana (1776)

mocsári csigák
jámboran várják hogy a
víz kitisztuljon

shokunohiwo shokuni utsusuya harunoyuu

tavaszi este

gyújtok még egy gyertyát

gyertyám lángjával

shoujoutoshite ishini hino iru karenokana

a lenyugvó nap

kő közé hanyatlik

letarlott mezőn

sokononai oke kokeariku nowakikana (1768)

feneketlen rocska

ősz szélvész hajszolja

gurul-bucskázik

someaenu ono yukashisayo akatonbo (1768)

milyen bájos

bár a farka nem színes

vörös szitakötő

so tomete ureshi to kaya wo tako tsuru

pap száll meg nálunk

hálásan lógatjuk fel

a szúnyoghálót

sugyooza no komichi ni mezuru kikyoo kana

vándorszerzetes

elcsodálkozik minden

harangvirágon

suisenni kitsune asobuya yoizukiyo (1775)

nárciszokkal

rókák kergetőznek

holdvilágos est

炭売りに日はくれかかる師走かな

sumiurini hino kurekakaruru shiwasukana (1771)

vége az évnek

vége a napnak és a

faszénárusnak

sumiurini kagami misetaru onna kana (1768)

faszénárusnak

tükröt tart egy asszony

megnézheti magát

sumizomeno yoruno nishikiya hachitadaki (1776)

kántálás éjjel

illő fekete csuhában

a szerzetesek

sumizumini nokoru samusaya umenohana (1781)

barackvirágzás

de a zugokban megült

a tél hidege

suso ni okite kokoro ni tōki hioke kana

lábamhoz közel

ég a faszénserpényő

szívemtől távol

suwaritaru fune ni neteiru atsusa kana

megfeneklett csónak

dagályig alszom egyet

nyári forróság

suwaritaru fune o agareba sumire kana

partra vergődöm

megfeneklett csónakból:

vár egy ibolya

suzushisaya kane o hanaruru kaneno koe (1777)

hűvösebb a nyár
harangból a kondulás
ha kiszabadul

tabidachiya kaomiseno himo miyurunaru (1768)

útnak eredtem
indul a színházi évad
rivaldafények

tachigare no ki ni semi nakite kumo no mine

kiszáradt fákon
kabócák sírnak-rínak
felhő gomolyog

tagatame no hikuki makura zo haru no kure

vendéget várunk
kikészített vánkossal
tavaszi este

takekariya kōbe o agureba mineno tsuki (1773)

míg gombát szedek
hegyfok fölött ott a hold
hacsak felnézek

takenokoya koujiwo oshimu kakino soto (1775)

kerítésen kívül
bambuszhajtás vigyázza
a mandarinokat

tamakura ni mi on aisu nari oborozuki

karom a párnám

jól elvagyok magamban

derengő holdnál

tanomarete sakura mi ni yuku otoko kana

férfi feladat

ha cseresznyevirágzást

kell kivizsgálni

tanpopono wasure bana ari michino shimo (1777)

sárga pitypang

a deres ösvény szélén

utóvirágzik

tatazumeba tōkumo kikoyu kawazu kana

megállék csendben

hallom a békák messzi

kuruttyolását

tenzouno niwano kogikuya ginkakuji (1777)

krizantémzöldet

szed a templomi szakács

Ezüstpavilon

tera samuku shikimi hamikobosu nezumi kana

templom egere

csillagánizs levelét

rágja éhében

teratera to ishi ni hi no teru kareno kana

elfakult mező

szikláin a napsugár

csak úgy tündököl

teshokushite iro ushinaeru kigikukana (1777)

sárga krizantém

a lampion fényével

sápasztom színét

teshokushite niwa fumu hitoya haru oshimu (1769)

gyertyával bolyongsz

keresed az elmúló

tavaszt a kertben

teshokushite yoki futon dasu yosamu kana

lámpás a kézben

téli paplant veszek elő

hideg éjszaka!

tesusabi no uchiwa egakan kusa no shiru

szórakozásból

füvek nedvével festek

egy legyezőre

tetsu wo hamu nezumi no kiba no oto samushi

vasat mardosó

patkány foga csikorog

vacogtató fagy

tobi tsukusu tori hitotsu zutsu aki no kure
egy se maradt itt
kirepültek a varjak
ősz estéből

tonbō ya mura natsukashiki kabe no iro
jó öreg falum
fehérre meszelt falain
szitakötőim

toni inuno negaeru otoyā fuyugomori (1769)
zörren az ajtó
kutyám téli álmában
oldalára fordult

tsubaki orite kinoo no ame wo koboshikeri
tört kamélia
kelyhéből kicsordul
esős tegnapja

tsujido no hotoke ni tomosu hotaru kana
útmenti oltár
Buddha előtt kigyulladt
egy szentjánosbogár

tsukamitorite kokorono yamino hotarukana (1780)
szívem sötétjén
egy szentjánosbogárban
megkapaszkodtam

tsuki koyoi matsu ni kaetaru yadori kana
ma este a hold
otthonára talált a
fenyőfa csúcsán

tsuki koyoi mekura tsukiataru waraikeri
holdat bámulok
nekem jött egy vakember
kuncog magában

tsukimibune kiseruwo otosu asasekana (1780)
holdnéző csónak
kiesett számból a pipa
csak sekély vízbe

tsuki ni tooku oboyuru fuji no iroka kana
holdfényben
távol a lilaakác
színe-illata

tsukitenshin mazushiki machi o törikeri (1768)
nyomorúságos
sikátorban sietek
tetőzik a hold

tsukiyukino osameya fudeno kakedokoro
holdat és havat
hová tehetnék? elfér
ecsettartómban

tsunagiuna yuki issouno abumikana (1770)

kipányvázott ló
hóval máhálták fel
mindkét kengyelét

tsuriganeni tomarite nemuru kochoukana

néma harangon
álomba szenderült
egy pillangó

tsurigane no kata ni omotaki hitoha kana

nagyharang vállát
súlyos teher nyomasztja
császárfalevél

tsutsuji saite ishi utsushi taru ureshi sayo

azáleához
sziklát hozattam... virágzik
örömében

tsuyushimo no furu karakasa o sute kanetsu

ócska ernyőmön
dérré vált a harmat
mégis megtartom

うくひすのあちこちとするや小家かち
uguisuno achikochito suruya koiegachi (1769)

száll a csalogány

ide-oda kóvályog

kis házak körül

uguisuno nakuya achiramuki kochiramuki (1778)

csalogány dalol

közben fordul ide is

fordul oda is

uguisuno nakuya chiisaki kuchi aite
szól a csalogány
csöpp csőrét tágra tátja
túl nagy a dal

uguisu ya kanai soroute meshi jibun
csalogány nótáz
családi vacsorára
ülünk asztalhoz

uguisuya nani gosotsukasu yabuno shimo (1783)

(három búcsúversének egyike:)

csalogánynak
mi keresnivalója még
deres cserjésben

uma no kai tauta oto naku narinikeri
délben megszólal
a kagylókürt... elhallgat
a rizsültető dal

uma no o ni ibara no kakaru karenokana (1775)

téli pusztaság
vadrózsa cserje akadt
a ló farkába

uma orite takane no sakura mitsuketari

lóról leszállván
vadcseresznyevirágot
láthatsz fölötted

umazume no mizukumi ni deru shigure kana

téli záporban

maga megy vizet merni

gyermektelen nő

umechirite sabishiku narishi yanagikana (1782)

a szilvaszirmok

szétszóródtak... milyen

magányos a fűz

umechirite shibaraku samuki yanagikana

a szilvaszirmok

lehullottak... újra

fáznak a fűzfák

ume chiru ya raden koboruru shoku no ue

szilvagally szirma

asztal tetejére hullt

gyöngyház berakás

umegakano tachinoborite ya tsuki no kasa (1778)

holdudvar

a barackvirág illata

felért az égig

umegakaya hisokani omoki kawagoromo (1777)

megcsapta orrom

barackvirág illata

prémbundám terhes

ume ochikochi minami subeku kita subeku
barackvirágzás
mehetek akár délnek
akár északnak

ume orite shiwade ni kakotsu kaori kana
letört szilvaág
ráncos markomba zárom
zsenge illatát

ume saite obi kau muro no yūjo kana
szilvafa feslik
új övet vásárolnak
az örömlányok

uno hanano koboruru fukino hiroha kana (1771)
gyöngyjázmin szirma
behinti a méretes
lapulevelet

uo kusaki mura idekeri natsu kodachi
nyári erdőből
jövet halszag fogad
a falu szélén

urachidori kusamo kimo naki amayokana (1768)
esik éjszaka
a parton se fű se fa
lilemadarak

uragareno nakani michiaru terihakana (1777)

ösvény vezet el
sárgult levelű fák közt
tüzes juharhoz

uramachini negiuru koeya yoinotsuki

mellékutcában
hagymaárus kornyikál
holdfényes este

ureitsutsu okani oboreba hanaibara (1774)

tele bánattal
megmásztam a hegyet
csipkerózsákért

utataneno samureba haruno higuretari (1781)

röpke álmomból
mire ébredek, elmúlt
egy tavaszi nap

utsukushiya nowakino atono tōgarashi (1776)

oda se neki
piroslik a paprika
szélvész után is

utsutsunaki tsumami gokorono kochōkana (1773)

talán álmodom
ujjam közt pillangót
tartok azt érzem

uzumibi mo ware ato kakusu yosuga kana
a világ elől
mint hamuban a zsarát
úgy rejtőzködöm

uzumibiya tsuiniwa niyuru nabenomono (1769)
kis csupor étel
hamuba hantolt parázs
is felforrálja

uzumibiya waga kakuregamo yukino naka (1770)
remetelakomat
mint parazsat a hamu
belepte a hó

waga hone no futon ni sawaru shimo yo kana
téli éjszaka
a fagyos matracon át
csontomig hatol

waga iono kabeni miminashi fuyugomori (1782)
az én házamban
nincs füle a falnak
hóba zárt a tél

waga kaeru michi ikusuji zo haru no kusa
hazatérőben
a tavaszi fűvön át
mennyi sok csapás

wagakagewo asaseni fumite suzumikana (1783)

hűsítő vízben
keresztülgázolok
saját árnyékomon

wagamizu ni rinka no momo no kemushi kana

barackfájáról
hernyót hullajt a szomszéd
mosdóvizembe

wagasono no makuwa mo nusumu kokoro kana

szedtem egy dinnyét
mintha elloptam volna
saját kertemből

waga suteshi fukube ga naku ka kankodori

kihajítottam
egy lopótököt az szől
ha nem a kakukk

wakaayuya tanino ozasamo hitoha yuku (1764)

halivadékok
egy apró bambuszlevél
is velük úszik

wakabashite mizushiroku mugi kibamitari

mily zöld a levél
víz tajtékzik fehéren
az árpa sárgul

wakakusani ne o wasuretaru yanagikana (1782)

serdülő fűben
felejtí gyökereit
a szomorúfűz

waremo shishite hini hotorisen kareobana (1777)

ha majd meghalok
elszáradt fűcsomók
jelöljék síromat

ware o itou rinke kanya ni nabe o narasu

gonosz a szomszéd
csörömpöl fazekával
hideg éjeken

ware yakishi no ni odoroku ya kusa no hana

kiégett mezőn
meglepetésre virág
zörgő haraszt közt

warinashi ya tsubame su tsukuru to no mae

fészkel a fecske
torony eresze alatt
háborítatlan

wasure-oku hotoke no meshi no samusa kana

Buddha szobra előtt
elfelejtett rizsáldozat
megvesz a hideg

watashibaya kataashi nurasu haruno mizu (1769)

kompkikötőben

fél lábam már elázott

áradó tavasz

watatsumiya tabakono hanawo mite yasumu (1776)

gyapotszedő nők

dohányvirágot néznek

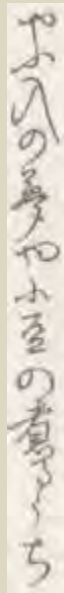
pihentetésül

yabui no mataide suginu ika no ito

sárkányszinegre

tapos szabadnapján

siet a szolgálta

やぶ入の夢や小豆の煮るうち

yabui no yume ya azuki no nieru uchi

álomba merül

szabadnapján a szolgálta

míg megfő a bab

yadokasanu hokageya yukino ie tsuzuki (1768)

nem adnak szállást

hívogató lámpák fénye

havas házsoron

与謝蕪村『夜色楼台図』

Buson: *Yashoku rōdai zu* (Behavazott város éjszaka), Myōhōji (妙法寺), Marugame

宿かせと刀投出す雪吹哉

yadokaseto katana nagedasu fubukikana (1768)

ledobja kardját:

adj szállást éjszakára!

hóvihar tombol

yamaarino akarasama nari hakubotan (1777)

csöpp hegyi hangya

se álcázhatja magát

fehér bazsarózsán

yamadori no eda fumikayuru yonagakana (1769)

madár az ágon

váltogatja lábát

lomha éjszaka

yamadori no o o fumu haru no irihi kana

tavaszi alkony

fácán farkára tipor

még a napsugár

yamakurete momijino akewo ubaikeri (1782)

hegy orozza el

juharlevelek pírját

besötétedett

yamamizuno heruhodo herite koorikana (1768)

gyérbb és gyérbb

a hegyi patak vize

lassan jéggé fagy

yamanba no asobi nokoshite osozakura

hegyi boszorka

egy kései cseresznyét

még táncba vinne

yamaoroshi sanae o nadete yuku e kana

hegyi fuvallat

cirógatja a zsenge

rizspalántákat

yamawa kinou nowakyou asuwo yadonoyuki (1777)

tegnap a hegyen

ma a mezőn és holnap

házamon a hó

yamawa kurete nowa tasogareno susukikana (1773)

sötétlő hegyek
réti fűvön dereng még
némi félhomály

yamazakura chiruya yuukaze asa arashi

vadcseresznyefa
este szélbe szórja szirmát
reggel hóba

yanagichiri shimizu kare ishi tokorodokoro (1743)

lehullt lombú fűz
kiapadt patak medre
szanaszét kövek

yanefuki no ochiba fumu nari neya no ue

zsúpfedél kötő
hullott levélen lépked
a szobám fölött

yoki sumou idekonu oino uramikana (1770)

szumóbirkózók
egyik se jó manapság!
vénenber dohog

yokohiki ya inu no togamuru hei no uchi

kerítés mögül
hajnal előtt egy vadászt
ugat a kutya

yomo sugara oto naki ame ya tanedawara
halk eső esik
gyékényzsákban hajt a rizs
egész éjszaka

yoninagare idetewa nigoruka yamashimizu
hegyi forrásvíz
való világba folyván
elszennyeződik

yoroi kite kayu wo kumu ya murachidori
levest szürcsölnek
páncélt öltött harcosok
lilék visongnak

yoruno ran kani kakureteya hanashiroshi (1777)
fehér virágját
éjszaka az orchidea
illatba rejti

yoruno yuki neteiru iewa nao shiroshi
esik a hó
éjszaka az alvó házak
kifehéredtek

yoshiashino himo yukumizuya furugoyomi (1768)
mint a vízfolyás
jó napok és rossz napok
évült kalendárium

yukikurete amemoru yadoya itozakura (1773)

csüngő cseresznye

beázó tető alatt

esteledett rám

yukinobu no hae uchi-harau suzuri kana

Jukinobu hölgy

tusdörzsölő kövéről

legyet hesseget

yukiore mo kikoete kuraki yonaru kana

éji homályban

a hótól terhes ágak

meg-megreccsennek

yukufuneya akinohi tooku narimasaru

ősz éjszaka

távolba vész a hajó

lámpafénye

yukuharuno izuchi ikikemu kakaribune (1769)

búcsúzó tavasz

a lehorgonyzott hajó

elvitorlázott

yuku haru no shiribeta harau rakka kana

búcsúzó tavasz

cseresznyeszirmot söpör

le fenekedről

yuku haru ya bijin onore ni somuku kana

búcsúzó tavasz
a szépség hátat fordít
saját magának?

yukuharuya meni awanu megane ushinainu (1769)

múlik a tavasz
elvesztettem régi
rossz szemüvegem

yukuharuya omotaki biwano dakigokoro (1774)

távozó tavasz
ölemben lantom nehéz
szívvel ölelem

yukuharuya shunjuntoshite osozakura (1782)

búcsúzó tavasz
későn bimbózó cseresznyén
még tétovázik

yume kaini kuru choumo nashi fuyubotan

álmuk hogy vigye
téli bazsarózsákra
nem száll pillangó

yuno sokoni wagaashi miyuru kesanoaki (1768)

látszik a lábam
forró forrásvíz alján
őszi reggel

yūdachiya ashi no haetaru akidawara

zsáknak lába kélt

futó esti záporban

esőköpeny lett

yūdachiya kusaha o tsukamu murasuzume (1776)

esti zivatar

a falusi verebek

támasza fűszál

yūgao no sore wa toguchi ka kane tataki

esti virágok

kapuhoz érve rázzák

koldusharangjuk

yuugao ya ki ni saitaru mo aru bekari

esti tökvirág

sárgának illene lennie

legalább egynek

yūkaze ya hitoami kao e kaya no suso

az esti szellő

szúnyoghálóm szegélyét

arcomba csapja

yūkazeya mizu aosagino hagi o utsu (1774)

esteledik már

szellő fodrozza körbe

a kócsag lábát

zetchou no shiro tanomoshiki wakaba kana

bomló levélrügy

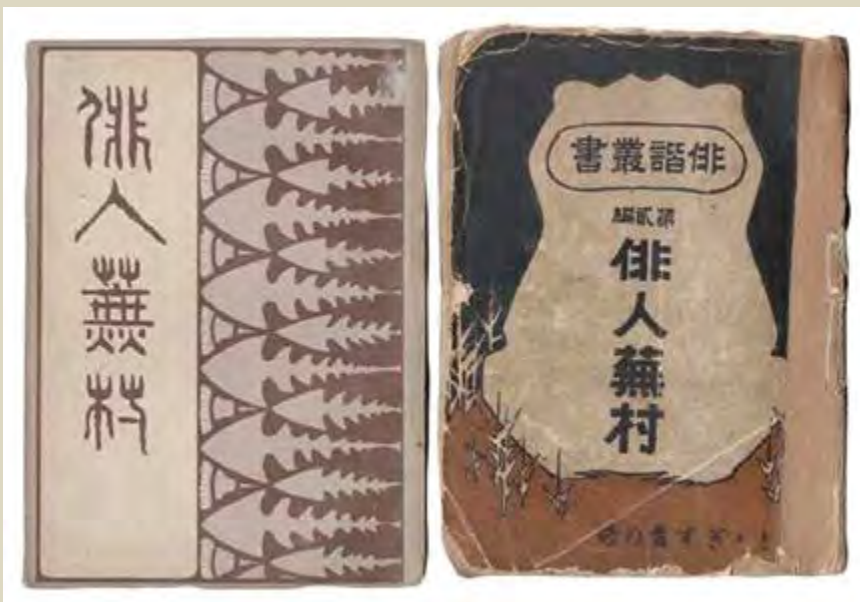
várkastély áll a hegyen

rendíthetetlen

Buszon* magyarul:

Bakonyi Berta, Bakos Ferenc, Barczikay Zoltán, Buda Ferenc, Cseh Károly, Dombrády S. Géza & Szende Tamás, Faludy György, Gergely Ágnes, Gergely László, Greguss Sándor, Horváth Ödön, Kiss Benedek, Kosztolányi Dezső, Legény Enikő, Naschitz Frigyes, Pető Tóth Károly, Pohl László, Rác István, Szabolcsi Erzsébet, Szántai Zsolt, Szennay Ilona, Tandori Dezső, Török Attila, Utassy József, Veres Andrea műfordításai nagyrészt olvashatók a <http://terebess.hu/haiku/koltok/buszon.html> internetes oldalon.

* Buszon életében 2918 haikuverset írt (2015-ben találtak további 212 korábban ismeretlen haikut), valamint 124 haigát is alkotott 577 japán stílusú festmény mellett.

Maszaoka Siki: *Buszon, a haiku költő* (Haijin Buson. 1897) c. könyvének borítója
<http://www.aozora.gr.jp/cards/000305/card57362.html>

Évfordulói:

無村忌 ぶそんぎ buson-ki

Buszon halálának évfordulója / Buszon emléknep

(a 12. holdhónap 25. napja = január 17.)

春星忌 しゅんせいぎ shunsei-ki

Tavaszcshellag évforduló (Buszon egyik művészneve után)